

სისხლის სამართლის ფილოსოფია philosophy of criminal justice

ლუკა კაზანჯი

აღნიშნული სტატია ეხება სისხლის სამართლის პრობლემატიკას. ამ ნაშრომში მიმოხილულია სისხლის სამართლებრივი თემატიკა და დასახულია სამართლებრივ გამოწვევათა დაძლევის ახალი გზები.

The paper receiews criminal issues and outlines new ways of overcoming leghal challanges.

სამართლის უნივერსალური დეფინიციის შექმნა დღემდე ვერ შესძლო კაცობრიობამ, რადგან იგი ემპირიული ფაქტოლოგიის საფუძველზე პროგრესირებადი, ტელეპატიური შემეცნების გამომხატველი დეონტური იდეების აპოფატიკური სამყაროა. ჩემი სუბიექტური შეხედულებით, სამართალი გახლავთ გარკვეული სახის რასისტენციური მახასიათებლებით დახუნძლულ სოციო-კულტურულ რეგიონში ჩამოყალიბებული ეთნოკულტურული კავშირის ისტორიულ-მეტაფიზიკურ მისწრაფებათა გამომხატველი სოციონომიური ცნებების ნორმატიული ბაზისის სახით წარმოდგენილი სილოგიური ერთობლიობა.

სამართალი გახლავთ ისტორიულ ცვალებადობას დაქვემდებარებული ნორმატიული მართლწესრიგი, რომელიც ასრულებს საზოგადოების ქცევის რეგულირების სისტემის როლს. ზემოაღნიშნული მოძღვრება არ გახლავთ დროისა და სივრცის გარეშე არსებული მდგრადი მოცემულობა, მეტიც - მას სხვადასხვა მენტალური ხედვის მქონე ეთნოსი ან ეთნოსთა ჯგუფი განსხვავებულად აღიქვამს. ჩემი აზრით, იურიდიული ცნობიერი სამყაროს საფუძველი ისტორიულ-სამართლებრივი მეხსიერება გახლავთ. ზოგადად, გონება მეხსიერების გარეშე ბუტაფორიაა. სამართალი აღმოსავლურმა სოფისტურმა კულტურამ ზეგრძნობადი ინტუიტიური შემეცნების მიხედვით განვითარებად აპოფატიკურ ფენომენად გარდასახა, ხოლო დასავლურმა გნოსტიკურმა ცივილიზაციამ იგი ემპირიულ ფაქტოლოგიურ მონაცემთა ბაზისზე დაყრდნობით ობიექტური ჭეშმარიტების მაძიებელ ინდუქციურ-აბსტრაქციული და დედუქციურ-აქსიომატურ სისტემათა ნაზავად გარდაქმნა.

დასავლურ სამყაროში ერთგვარი კომპარატორული მატერიალიზატორის როლი შეასრულა რომაულმა სამართალმა. აღმოსავლეთში კი ტელეპატიური შემეცნების განვითარების მისია შუმერულ-ბაბილონურ-ქალდეურმა სამართალმა იკისრა სამართალი გახლავთ იურიდიულ ხედვათა, ლოგიკურ საზრისთა და ერთი შეხედვით ურთულეს ფილოსოფიურ იდეალთა კორელაციის გზით რელატიური ჭეშმარიტების დადგენაზე ორიენტირებული დეონტური სისტემა.

სისხლის სამართალი მსოფლიო იურისპრუდენციის გენიალური ასონანსის გამომხატველი იურიდიული მეცნიერებაა, რომელიც ფაქტობრივად ასრულებს

კაცობრიობის განვითარების მშვიდობიან პირობათა შემქმნელი იდეების სისტემატიზატორის როლს. სისხლის სამართალი ე.წ. ფსიქოგენურ ტრანსფორმაციებს განიხილავს ნორმატიული ბაზისის მოქმედების მასტიმულირებელ აზრობრივ ბმებად, რომლებიც გარდაისახებიან დანაშაულის როგორც კაცობრიობის თანამდევნი მოვლენის წინააღმდეგ ბრძოლის ეფექტურ საშუალებებად.

სისხლის სამართალი გახლავთ გასაოცარი აზრობრივი კავშირების სამყარო, რომელიც იბრძვის რეალიების სამართლებრივ იდეალთან მისადაგების პროცესის დედუქციურ შრეთა შესასწავლად და იურიდიულ მართლშეგნების ასამაღლებლად.

რა არის დანაშაული? დანაშაული გახლავთ სახელმწიფოს მიერ დადგენილი კულტურის ნორმათა დარღვევა, რაც გარკვეულ წილად ფსიქოგენურ ბატალიებთან გახლავთ დაკავშირებული. დანაშაული წარმოადგენს ფსიქიკურ მოვლენას, რომლის დროსაც კონკრეტული პირი ფაქტობრივად ილაშქრებს სახელმწიფოს მიერ შექმნილი ნორმატიული მართლწესრიგის წინააღმდეგ. ლისტის მიხედვით, ზოგადად მართლწინააღმდეგობას ხარისხები არ გააჩნია, თუმცა იგი ბელინგის მიხედვით, ბრალის მშობელი პათონომიური აღქმის გამომსახველი მეტაფიზიკური ფენომენია.

ბუნებრივია თუ მართლწინააღმდეგობა არ გვაქვს სახეზე ბრალის ეტაპზე გადახვლა თანამედროვე დემოკრატიის მიხედვით ყოვლად შეუძლებელია.

სისხლის სამართლის ფილოსოფიის დოგმატიკაში დღემდე მიმდინარეობს ბრძოლა 2 თეორიას - ბრალის ფსიქოლოგიურ და ბრალის ნორმატიულ თეორიებს შორის. ბრალის ფსიქოლოგიური თეორიის მიხედვით უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება განზრახვა ტიპს კერძოდ მის პირდაპირობას თუ ევენტუალურობას. აღნიშნული მეთოდი დანაშაულს განიხილავს ფსიქოსომატურ ფენომენად და მას ებრძვის ფსიქოგენურ დონეზე. ბრალის ნორმატიული თეორიის თანახმად, გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება დანაშაულებრივ ქმედების ნორმასთან შეუთავსებლობას. შესაბამისად, აღნიშნული თეორია ბრალს განიხილავს კონკრეტული პირის ან პირთა ჯგუფის მიერ ნორმატიული ბაზისიდან გადახვევად და საზოგადოებრივი ეთიკის ე.წ. კონვერციონალური მორალის ნორმათა რღვევის პირდაპირპროპორციულ სამართლებრივ რეაქციულ მოვლენად.

21-ე საუკუნის იურიდიულ სამყაროში გამოითქვა აზრი აღნიშნულ თეორიათა კორელირების შესახებ. ჩემი აზრით ასეთი მიდგომა ნაწილობრივ მისაღებია, რადგან დანაშაულთან ბრძოლა აუცილებელია როგორც ფსიქოლოგიური ხედვით, ასევე ნორმატიული მიდგომით. ჩემი მოკრძალებული ხედვით, უნდა შექმნას სისხლის სამართლის ეგზემენტრალური თეორია - ანუ ბრალის ინტუიტიური თეორია, რომელიც დანაშაულს წინააღმდეგობას გაუწევს ფსიქოსომატურ, ნორმატიული და ინტუიტიური ბრძოლის იდეურ დონეზე კორელირებულ ექსტრაპოლაციით. ჩემი აზრით, ჩვენ დანაშაული, როგორც ანტისამართლებრივი მოვლენა, უნდა დავამარცხოთ ზეგრძნობადი ინტუიტიურ შემეცნების, იურიდიული მართლშეგნებისა და ლოგიკური

აზროვნების კომბინაციით. ამ თეორიას პირობითად შეგვიძლია ვუწოდოთ - TIURINGEL VALSHTRAXT - რომელიც ფაქტობრივად გააერთიანებს. ერთ აზრობრივ მთლიანობად შეკრავს დასავლურ ემპირიულ ფაქტოლოგიას და აღმოსავლურ სოფისტურ ინტუიციას.

სისხლის სამართლის სამყაროში დოგმატიკურად უნდა დავასრულოთ ემპირიული ფაქტოლოგიის იდეური დიქტატურა და სათავე დავუდოთ იურიდიულ საზრისთა კუმულატიური განხილვის გზითუაღრესად თვითმყოფად დედუქციურ-აქსიომატურ სისტემათა და ინდუქციურ-აბსტრაქციულ მოძღვრებათა განვითარების აზრობრივ ეპოპეას სისხლის სამართალი უნდა იქცეს დოგმატიკურ ფილოსოფიად, რომელიც შექმნის ნეგატივისტურ იურისპრუდენციას და დაუპირისპირდება პოზიტივისტური სამართლის ევროპეიდულ თეორიას . ჩვენ უნდა შევძლოთ სისხლის სამართალში არამხოლოდ ქმედებაზე გაბატონება, არამედ უნდა მოვახერხოთ პრაქტიკული მოქმედების მშობელ ინტუიტიურ გონისმიერ საწყისებზე გაბატონების გზით კრიმინალური მენტალიტეტის წინააღმდეგ იურიდიული ომის მოწყობა. სისხლის სამართალში დოგმატიკოსებმა უნდა შესძლონ არამხოლოდ დანაშაულის განმახორციელებელ პირთან, არამედ ამ მოვლენის ეტილოგიასთან - გამომწვევ მიზეზთა - ჰიპოთეტური არსობრივი ბუნების წვდომა და აღნიშნული გზით ე.წ. ახალი ევოლუციური სისტემის - ეგზემენტრალური ანუ კაუზალურ და ჰიპოთეტურ მიზეზობრიობათა ინტუიტიური შემეცნებისა და სამართლებრივ კვლევათა , ლოგიკურ ბმათა და ასოციაციურ კავშირთა იურიდიული ექსტრაპოლაციის - განვრცობის მქადაგებელი მოძღვრების შექმნა.

ჩემი აზრით, წესრიგი არის პირობა დანაშაულისა ისევე, როგორც ქაოსი, რადგან პირველ შემთხვევაში სახელმწიფო ვერასდროს შექმნის ყველა ადამიანის პირად ინტერესებზე მორგებულ სამართლებრივ-სოციალურ-პოლიტიკურ სისტემას, რაც მოტივატორია დანაშაულებრივი სამყაროსთვის, ხოლო მეორე შემთხვევაში იგი ადამიანს აძლევს სრულ პრაქტიკულ თავისუფლებას, რომელიც მას სხვათა თავისუფლების შემლახავ დეგრადირებულ, ინდივიდუალურობა დაკარგულ მხეცად აქცევს. არ არსებობს ნამდვილი წესრიგი თავისუფლების გარეშე და ჭეშმარიტი თავისუფლება წესრიგის გარეშე. სისხლის სამართლის მატერიალურმა და პროცესუალურმა მეცნიერებამ ურთიერთმიღწევათა გაცვლა-გაზიარებით უნდა შეასხას ხორცი ახალ იდეას - სისხლის სამართლის დოგმატიკური განვითარების საფეხურიდან ექსტრასენსობრივად გარდასახული ინტუიტიური შემეცნების აზრობრივ დონეზე ამაღლებს. სისხლის სამართალმა მონოვალენტური იდეოლოგია უნდა აღამაღლოს პოლივალენტური იდეების სისტემის რანგში, ხოლო პოლივალენტური იდეოლოგია უნდა დაიყვანოს მონოვალენტურ ჭეშმარიტებად.

სისხლის სამართლის აზრობრივ მდინარებას მიმართულება ქართულმა სამართალმა უნდა შეუცვალოს.